

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din, Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 89.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 19. avgusta 1938

Cena posamezni številki din 1'50

Način komercializacije

Na drugem mestu objavljamo še nepotrjeno novico, da je padla te dni odločitev o načinu, kako bi se komercializirala naša državna gospodarska podjetja, ki se doslej še niso mogla urediti in doseči rentabilnosti, ker jih je ovirala birokratična upravna podlaga. Uveljavila se bo torej končno stara zahteva gospodarskih krogov, da se vse pridobitno poslovanje države reorganizira in postavi na trgovsko podlago, ker je to edini način, da se bolj donosno in učinkovito ukoristi veliko bogastvo, katero ta podjetja upravljajo. Seveda smo s to zahtevo, ki jo je zastopal tudi naš list, merili hkrati tudi na zboljšanje uprave in vodstva državnih podjetij, in ne samo nekaterih, temveč sploh vseh najvažnejših, h katerim moramo prištevati predvsem železnice, pošte ter gozdove in rudnike.

V tem smislu pa je sedaj objavljena uredba o komercializaciji žal nepopolna, ker zadeva le nekatera podjetja, ker se bo njen učinek poznal zelo neenakomerno v raznih pokrajinah in ker ves način, kako se hoče izvesti, nikakor še ni najboljši. Bojimo se, da vprašanje komercializacije državnih pridobitnih podjetij ni bilo dovolj proučeno in da bo zaradi tega ostalo še nadalje nerešeno. Ta pomislek in nezaupanje se opaža po objavljenih vestih tudi splošno v vseh vrstah zasebnega gospodarstva, ki je sicer simpatično sprejelo gospodarske uredbe.

Oglasil se je pa tudi pomislek, ali je dobro in prav, če se osredotoči vsa gospodarska delavnost države v eno točko, ki jo v tem primeru predstavlja Državna hipotekarna banka. Po priključitvi še naštetih velepodjetij (Belja, rečne plovbe, svilarne in sladkorne tovarne) bo dejansko vodila vso to delavnost banka, ki niti ni bila ustanovljena v ta namen in ne urejena za take naloge. Njena podlaga je zaupanje denar socialnih in raznih drugih fondov, ki zahtevajo največjo varnost in ki naj s svojim donosom enakomerno oplajajo delavnost vseh pokrajin v državi. Ni torej samo vprašanje centralizacije, ki še povečuje birokratizacijo poslovanja in ki zato govori proti takemu načinu priključitve vseh podjetij pod skupno vodstvo, marveč imajo tu svojo upravičenost tudi pomisleki, ali je prav, da se upraviteljica pupilarnih vlog ukvarja s posli delniških družb. Vsekakor bo treba to vprašanje rešiti skladno z zakonom o hipotekarni banki in z uredbo o naloganju pupilarnega denarja. Gotovo gre pri taki odločitvi važna beseda tudi prizadetim pokrajinam, posebno tistim, ki od sedanjega načrta za omenjeno komercializacijo gotovo ne bodo imele docela enakih koristi. Nevarnost je celo, da se bo prav zaradi teh neskladnosti pokazala nameravana komercializacija kot načelno napačna in ne le da ne bo povečala rentabilnosti podjetij, marveč bo kot slabo uspel poskus še zavrla važen in potreben proces pravilne komercializacije državnega pridobitnega gospodarstva.

Naše mnenje je, naj bi se pravočasno upoštevali vsi pametni ugovori proti oznanjeni, polovičarski komercializaciji, posebno ker se nimamo nobenihkušenj v poslo-

vanju takih delniških družb. Kot primer bi bilo umestno počakati vsaj na uspehe v poslovanju Zelenice; morda pa bi se ob tej priliki tudi predpisi zakona o državnem računovodstvu utegnili po dolgem oklevanju vsaj toliko modernizirati, da bi se zboljšala vsa držav-

na uprava in dosegla v njej večja ekspektivnost. To bi bilo gotovo v največjo korist za vso državo in zmanjšalo nujno tudi uradniški aparat, ki so ga zahtevale prekomplikirane pisarije. Komercializacija bi pomenila v tem smislu že velik uspeh in dober zgled za

vso ostalo upravo, in to je vsaj v drugi vrsti tudi njen namen. Velika napaka bi bila zato, če komercializacija državnih pridobitnih podjetij ne bi dosegla ne poslovnega ne upravnega cilja ali pa le še bolj obremenila garancijo države.

škoslovaških, avstrijskih in madžarskih pisarn v mestu ter pripravljala celo ustanovitev posebnih uradov za vsako zainteresirano državo. S pomočjo svoje podonavske politike je Italija dvignila Trstu blagovni nakladalni promet od 618.000 ton l. 1934. na 1 milijon 41 ton v l. 1937. in razkladalni promet od 1 mil. 858.000 na 2 mil. 113.000 ton.

Napredek tržaškega pristanišča je bil že tako velik, da je zasenčil Hamburg. Nemci se niso mogli sprijazniti s tem razvojem in ga danes skušajo popraviti. Zato so vsi tehnični naporji za Trst po priključku Avstrije brez pravega učinka. Svobodne cone ni več. Tudi ni več specialnih tarif za češkoslovaško in madžarsko blago na poti čez Nemčijo. Nastalo je vprašanje, ali se bo Nemčija še posluževala tržaškega pristanišča. To vprašanje se je v zadnjih italijansko-nemških pogajanjih rešilo v pozitivnem smislu. Nedvomno pa je narasla nevarna konkurenca Hamburga, ki je nemška vlada ne bo ovirala. In še večja je ta nevarnost, če si Dunaj po nemškem načrtu pridobi pomen velikega mednarodnega rečnega pristanišča.

Dunaj — mednarodno pristanišče

Nemčija si je izdelala daleko-sežen načrt za organizacijo rečne plovbe in za razširitev rečnega omrežja z zidavo prekopov v smeri od zapada na jugovzhod. Ze zdaj pa je Trst zgubil velik del avstrijskega lesnega izvoza, prevoza celuloze pa tudi magnezita, ki si jih je rezerviral Nemčija sama. To je bil velik del njenega uvoza.

Nemčija pa je ponudila Italiji sporazum v tem vprašanju, ki bi popolnoma zagotovil kapaciteto tržaškega prometa, oziroma jo še povečal. Le da Italija ni sprejela teh ponudb. Nemčija je namreč zahtevala, da se ji prizna enaka svobodna cona v tržaškem pristanišču, kakršno je imela bivša Avstrija. Ta ureditev bi prej ali slej pomenila izročitev Trsta nemški državi, ki bi jo priredila za bazo svojega prodiranja na vzhod. Za naše kraje in za Italijo je to razen gospodarskega tudi močno politično vprašanje. Premalo pa se šteje danes ta možnost in pomen Trsta v korist mestu samemu in njega zaledju. Za gospodarsko zblizanje Trsta z našimi pokrajinami zadošča odpreti meje najširšemu prometu in čim boljše urediti zamenjavo blaga čez to pristanišče. Avstrija pa je bila eno in drugo je Nemčija. Prva ni imela trgovinske pomorske flote, nemška mornarica pa je ena največjih na svetu in italijanske družbe ne bi več vladale v trgovinskem prometu Trsta in Jadranskega morja, če bi se tu vgnezdile nemške tovarne ladje.

Italija se je morala temu izogniti, kakor se je izognila nevarnosti, da bi Nemci ustanovili tu kolonijo svojih velikih zavarovalnic, veleblagovnic in pisarn.

Ko je Italija videla, da je avstrijska trgovina za Trst izgubljena, se je preusmerila naglo v utrjevanje njegove naravne skupnosti s Slovenijo. Tu je razlog za nedavne merodajne razgovore in za ponovno utrditev našega prijateljstva, ker ni dvoma, da bo jugoslovanska trgovina vedno dragocena za Trst, če ne bo prisiljena pospeševati razvoj bližnjih domačih pristanišč ob Jadranu.

Nova ataka veleblagovnic na detaljno trgovino

Trg. potniki naj bi krošnjariji za veleblagovnice

Zadnje »Trgovačke novine« so objavile članek o nameri veleblagovnic, da bi z na široko organiziranim krošnjarstvom prodrle tudi v zadnje vasi in se polastile vse naše detaljne trgovine. Pa prepustimo besedo »Trgovačkim novinam«, ki pišejo:

»Z zadnjo uredbo o veleblagovnicah je bilo prepovedano njih širjenje. Na vse zadnje so tudi odločujoči činitelji uvideli, da bi pomenilo razširjenje veleblagovnic, ki so poleg tega še brez izjeme v tujih rokah, popolno propadanje detaljne trgovine. Zato je bila postavljena delu veleblagovnic meja. Vsaj za eno leto!

To pa ni bilo veleblagovnicam zadošči. In zato so mislile, kako bi mogle kljub novi uredbi hitreje in še več zaslužiti. Pa kako, če pa to uredba onemogoča?

Takole! Ker uredba ne dovoljuje odpiranja novih veleblagovnic niti njihovih podružnic, potem je pač treba poiskati novih oblik z novimi možnostmi. Seveda pa tako prikrito in tako spretno, da nihče vse stvari ne bi spoznal. Prepričati bi zato bilo treba, da bi sploh kdo mogel priti le na misel, da gre zopet za lastnike veleblagovnic. Zato treba vso zadevo dobro prikriti in kamuflirati, pa se bo mogel prebiti led. Če so zaprta ena vrata, je pač treba skušati priti v hišo pri zadnjih vratih. Še bolje pa je, da se vsa zadeva izvede tako, da bo celo popularna. In to se je tudi posrečilo in sedaj je treba samo to, da se zažge smodnik in zadeva bo šla.

Zato je bilo vrženo v svet novo geslo ter naslovljen na javnost in odločujoče činitelje apel — razume se zopet samo v interesu potrošniške publike ter tudi v interesu trgovine — da se delo trgovskih potnikov v detaljni trgovini olajša in pospešuje, da »prevzame trgovina po potnikih delikatno dolžnost, da omogoči širokim potrošniškim slojem, torej narodu, da se na bolj ugoden način oskrbi z vsemi potrebščinami.« Če se pa na lasten riziko dela za najširše potrošniške sloje, potem je seveda na vsak način dolžnost poklicanih, da tem ljudem pomagajo.

Jasno je torej ko beli dan, kaj je zadnji namen vse te zadeve. V naši državi, v kateri je krošnjarenje prepovedano, naj se z uredbo ali z zakonom uvede legalizirano krošnjarstvo po zaupnikih prodajalcev teh veleblagovnic, a to v interesu širših potrošniških slojev ter v interesu trgovstva! Da bi pa bila vsa zadeva popularna vsaj v nekaterih trgovskih krogih, zato se priporoča ne razširjenje poslovanja veleblagovnic, temveč večje pravice za trg. potnike.

Po domače povedano se pravi to: Našim veleblagovnicam noče

dovoliti razširjenje poslovanja ter odpiranja podružnic. Pa dobro! Zato smo začeli s pomočjo (beograjskega) prestolniškega tiska kampanjo, da se razširi delokrog poslovanja ne nam veleblagovnicam, temveč trgovskim potnikom. Pa prepovejte to našo kampanjo, če jo morete! Mi se sedaj zavzemamo za interese trgovskih potnikov, ki pač ne bodo imeli nič proti temu, da delajo za nas, ker bodo s tem samo povečali odstotek svojega zaslužka.

Trgovci vedo, in to ve tudi naš list, da so tudi trgovski potniki trgovci, ki jim v zadnjem času rože ne cveto. Treba jim je pomagati, in o tem ni nikakega dvoma. Vprašanje pa je, če bi bilo naši nacionalni detaljni trgovini pomagano, če bi ti trgovski potniki delali odsej tudi kot prodajalci veleblagovnic ter s tem istočasno pomagali uničevati detaljne trgovce po deželi? Čemu in komu naj bi to bilo v korist? Narodu? Kako neki narodu, kajti če bi res skrbele veleblagovnice za interese naroda in potrošnikov, ali bi potem dajale njim slabo blago, ki je dejansko vendarle dražje kakor pa je blago solidnih trgovcev? Ali bo res ta reforma delokroga potnikov njim v korist? Prav gotovo ne, ker oni niso prodajalci, ki bi mogli imeti skladišča po vaseh. Oni nosijo s seboj samo vzorce ter sprejemajo naročila od trgovcev, ki pa njih delo, da se pogajajo s kupci.

Pa zakaj ne bi bila dobra dosežanja detaljna trgovina? Ali ona ne omogoča »širokim potrošniškim slojem, da se dobro in ceneno oskrbe z blagom«? Od kdaj to nezadovoljstvo?

Za novo bodočnost Trsta Nemčija si ni mogla urediti svobodne cone

V okviru velikih mednarodnih sprememb v srednji in vzhodni Evropi se vedno bolj jasno začrtavajo skupni interesi Italije z državami Male antante, ki so se politično deloma že uveljavili in priključili v ta sklop držav tudi Bolgarsko ter se pravkar odločajo glede Madžarske, ki je v vprašanju gospodarske naslonitve in rečne plovbe združena z Nemčijo. Po priključitvi Avstrije Nemčiji občuti te nove zveze najmočnejše pač tržaško pristanišče in za usodo Trsta je odločilno vprašanje novega zaledja, oziroma njegove bodoče gospodarske orientacije. O tem vprašanju so se vmešali zdaj v debato tudi tuji listi, ki pazljivo zasledujejo križanje sil v Podonavju, kakor sta francoski in angleški kapital zadnje čase že pokazala več zanimanja za naš trg.

Tržaško pristanišče je kot glavno pristanišče stare Avstrije

Od takrat, ko je padlo lastnikom veleblagovnic v glavo, da bi mogli s svojo novo iznajdbo spraviti v žep še nekoliko desetlin milijonov, namesto da bi od teh živeli desetlisoč trgovcev in njihovih pomočnikov. Od takrat je nakrat nastala njih velika ljubezen do trgovskih potnikov. Od takrat so tudi začeli pisariti po naših listih, da gre za splošno družbeno vprašanje in da je treba v interesu potrošnikov odpraviti vse omejitve v detaljni trgovini. Tako je nastal oni veliki problem o interesu širokih slojev potrošnikov in trgovine.

Ze pred več ko dvema mesecema je izjavil na svečani seji našega III. trgovskega kongresa v Ljubljani gospod trgovinski minister — kar je tudi objavil ves naš tisk — da bo v kratkem izšla uredba, s katero se bo popolnoma prepovedalo krošnjarstvo v naši državi. Kongres je sprejel to izjavo pristojnega ministra z glasnim odobravanjem. Prepričani smo, da se v tej državi ne bo našel nihče, ki bi smatral za potrebno, da brani krošnjarstvo. Noben pameten in pošten človek. Brez ozira na to, kdo krošnjari, je krošnjarstvo v napredni trgovini zavrženo in zato ni mesta za krošnjarstvo niti v naši državi, pa naj kdo še tako govori, da je v interesu potrošniške publike.

Sedaj pa so se našli mojstri, ki bi navzlic jasni in decidirani izjavi trgovskega ministra hoteli to vprašanje tihotapsko izvesti ter napeljati vodo na mlin tujcev, ki so odprli pri nas veleblagovnice.

Kvišku roke nepridipravi, ker časa potrpežljivosti nacionalnih trgovcev je polna do vrha!

Komercializacija državnih gospodarskih podjetij

V zvezi s sanacijo Državne rečne plovbe je bilo te dni objavljeno, da namerava vlada prevesti na trgovsko gospodarsko podlago vsa svoja gospodarska podjetja, to so: Drž. rečna plovba, Direkcija svilarstva v Novem Sadu, državno posestvo Belje, Sladkorna tovarna in druga, ki se pretvorijo v delniške družbe. Državo kot glavnega delničarja bo zastopala Državna hipotekarna banka, ki ima doslej v svojem obsegu že družbe Jugojeklo, Prizad, Družbo za silose in Privilegirano agrarno banko.

Namen preosnovne je predvsem opustiti ta podjetja ovir neposredne državne uprave in doseči s tem rentabilnost poslovanja. Poslovanje so doslej zelo ovirali tudi predpisi zakona o državnem računovodstvu. Državna hipotekarna banka bi postala s to reorganizacijo osrednji gospodarski aparat države.

Neposredno bo s komercializacijo rešeno vprašanje »Srpskega brodarkega društva«, v katerem ima država že več kot tretjino delnic. Večina novih družb bi torej delovala samo v vzhodni polovici države.

44. razstava ljubljanskega velesejma

bo letošnji jesenski velesejem od 1. do 12. septembra. Jesenske prireditve »Ljubljana v jeseni« so redno dopolnile spomladanskega velesejma, ki ima predvsem industrijski in obrtni značaj. Letošnja jesenska prireditev bo zavzemala ves prostor ljubljanskega velesejma, ki obsega 40.000 m² ter bo izredno zanimiva in pestra. Podala bo: Mednarodno razstavo fotografije in filma. Umetnostno razstavo. Banovinsko razstavo vseh vrst malih živali in produktov (ovce in koze od 4. do 8. septembra). Razstavo sivojarske govede 10. in 11. septembra. Državno razstavo plemenskih psov 1. do 2. septembra. Gospodinjstvo razstavo »Naši gostje« ter razstavo industrijskih in obrtnih proizvodov. Posebno bogato bo zastopano pohištvo in stanovanjska oprema, radio, živila, izdelki male obrti, galanterija, bižuterija, kemične in tehnične novosti. Jugoslovanski harmonikarji bodo tekmovali za prvenstvo Jugoslavije in prehodni pokal za leto 1938/39. v nedeljo 1. septembra. Razstavnemu prostoru bo priključeno tudi lepo zabavišče z različnimi atrakcijami, godbami in plesom ter variete, kjer bodo nastopali artisti svetovnih odrov. Pri popoldanskih varietejnih predstavah ne bo vstopnine. Na odhodni postajni blagajni je treba kupiti celo vozno karto do Ljubljane in še rumeno železniško izkaznico za din 2.— Na velesejmu se dobi velesejemsko legitimacijo in potrdilo o obisku, makar ima obiskovalec brezplačen povratek.

Vpliv počitnic na produkcijo

Proizvodnja britskega jekla je bila julija meseca najnižja od decembra 1934. leta. Padla je od 1.115.800 ton v marcu na 683.200 ton. Produkcija surovega železa je bila najnižja od februarja 1935. in padla od 714.600 ton v marcu na 507.800 ton. Produkcija je bila normalna do 16. julija, ko so se začele škotske počitnice. Od 16. do konca meseca so bile glavne škotske tovarne zaprte. Tudi številne angleške tvornice so bile zaprte zadnji teden v mesecu. Ostalih 90% angleških tvornic pa bo avgusta meseca za teden dni prenehalo s proizvodnjo, ker večina delavcev že dobi pravico za plačani tedenski dopust. Zato je pričakovati nizko proizvodnjo tudi v avgustu.

Naročajte »Trgovski list«

Izpred borznega razsodišča v Ljubljani

Primer pritožbe, priziva in revizije

V določbi § 52. pravilnika za razsodišče ljubljanske borze za blago in vrednote je navedeno, da zoper sodbe razsodišča ni priziva. Vendar iz te določbe ne sledi, da bi zoper sodbe borznega razsodišča sploh ne bilo nobenega pravnega leka (pritožbe). Priziva in rekurza zoper sodbe borznega razsodišča res ni, dopustno pa je sodbo (razsod) borznega razsodišča izpodbijati v dveh primerih, navedenih v členu 5. uvodnega zakona k civ. pr. postopniku. Prvič se sodba borznega razsodišča sme izpodbijati, če se je razsodišče izreklo neopravičeno za pristojno ali nepristojno, ali če sicer ni upoštevalo gotovih formalnih predpisov. Drugič se da sodba borznega razsodišča izpodbijati s tožbo kot neučinkljiva, če nasprotuje prinudnim pravnim predpisom, to je takim, ki jih mora razsodišče pri reševanju spora upoštevati brez ozira na voljo strank in ne glede na njihovo ravnanje.

Neki trgovec v C. je sklenil 1. maja 1932. z nekim umetnim mlinom komisijsko pogodbo za izključno zastopstvo do komisijske razprodaje mlevskih izdelkov moke navedenega mlinca zlasti za rajon C. in okolico. Trgovcu je torej šla dogovorjena provizija za vse kupčije, ki bi se sklenile v imenovanem rajonu bodisi direktno potom njega, ali pa tudi, ki bi se sklenile indirektno brez njega. Za časa trajanja pogodbe pa je toženi umetni mlin prodal nekemu kupcu v dogovorjenem rajonu več vagonov moke, za kar je tožnik šele čez dalj časa zvedel. Ker toženi mlin ni hotel plačati tožniku provizije od te kupčije, ga je borzno razsodišče obsodilo v plačilo dokazane vsote provizije.

V pravdi je toženi mlin v glavnem ugovarjal, da borzno razsodišče ni pristojno, ker je bila prvotna pogodba od 1. maja 1932., ki je vsebovala klavzulo, da rešuje event. spore borzno razsodišče v Ljubljani, spreminjena in ker je tožnikova zahteva zastarala, katerih ugovorov pa borzno razsodišče ni upoštevalo. Obsojeni toženi mlin je vložil zoper sodbo borznega razsodišča tožbo, da je sodbo razveljaviti.

Okrožno sodišče v Ljubljani je to tožbo s sodbo II. Po 45/37/6 zavrnilo iz sledečih razlogov:

Tožna stranka izpodbija zgoraj cit. razsodbo borznega razsodišča, ki ji je bila vročena 17. 9. 1937., in sicer s tožbo, ki jo je vložila pri tem sodišču dne 16. 10. 1937. ter sklicujoč se na čl. 5. t. 3., uv. zak. k cpp. Predlaga, da se tožbenemu zahtevku ugodi in trdi, da napadena odločba nasprotuje prinudnim pravnim predpisom in sicer radi tega, ker je:

1. napačno zavrnila tožničin ugovor glede nepristojnosti borznega razsodišča za rešitev spora,
2. odklonila tožničin ugovor proti sestavi senata s predlogom na preložitve razprave in
3. napačno zavrnila ugovor zastaranja tožbenega zahtevka.

Tožna stranka se upira predlogu tožeče stranke in predlaga, da se tožbeni zahtevek zavrne.

V smislu čl. 5. odst. II. a in e uv. zak. k cpp. se more razsod borznega razsodišča izpodbijati v primeru, če pogodba na razsodnike ni veljavna in če razsodišče ni bilo po predpisih sestavljeno, le s pritožbo zbog ničnosti, ki jo je vložiti v 15 dneh od dne, ko je bila vročena odločba razsodišča.

Ob pomanjkljivosti, ki jih tožna stranka navaja zgoraj pod I. in II., ji je bila torej dana le možnost ničnostne tožbe, kar je jasno in ekskluzivno izraženo v t. 2. čl. 5. cit. zakona. To ničnostno tožbo je vložiti v 15 dneh, ko je bila vro-

čena odločba razsodišča, v predmetnem primeru torej v 15 dneh po 17. 9. 1937. Tožna stranka pa je čakala s svojo tožbo več ko 15 dni, torej je tožba zakasnela in glede teh dveh ugovorov zahtevk neutemeljen.

Tožna stranka neupravičeno označuje zatrjevane pogoške borznega razsodišča na način, ki naj bi upravičeval izpodbijno tožbo v smislu točke 3. cit. čl., češ da je z navedenima pogoškama borzno razsodišče izdalo sodbo, ki nasprotuje prinudnim pravnim predpisom. Toda tako razlaganje določil iz t. 3. čl. 5. bi pomenilo nedovoljeno razlago zakona. Kar je v t. 2. čl. 5. taksativno naštet, ne more biti še enkrat zapopadeno in upoštevano pod t. 3., ker bi potem določila iz t. 2. ne imela nikakega smisla. Da pa ni mešati določil iz ene točke oz. odstavka z določili druge točke in odstavka, kaže zaključni stavek II. odst. t. 3. čl. 5., kjer je izrečno rečeno, da velja predpis ošt. 2. četrtega odstavka tudi tukaj.

Trditev tožnice, da je borzno razsodišče s svojo razsodbo napačno zavrnilo ugovor zastaranja tožbenega zahtevka, pa ne more podajati razloga za zahtevano ugotovitev neučinkljivosti, ker dejstvo zastaranja ne predstavlja takega prinudnega pravnega predpisa, ki ga ima v mislih t. 3. čl. 5. Prinudni pravni predpisi, ki jih omenja to določilo, so absolutno veljavni predpisi, ki nastopijo s svojimi posledicami brez ozira na voljo strank in ne glede na njihovo ravnanje. Vsako dejanje, ki nasprotuje takim predpisom, je neveljavno in pravno neučinkovito. Institucija zastaranja takega svojstva nima, ker je odvisno od volje in ugovora stranke. Torej neupoštevanje zastaranja ne more predstavljati takega kršenja, ki bi opravičevalo izpodbijanje v smislu točke 3. cpp. Poleg tega pa je tudi tožnikova trditev, češ da je borzno razsodišče napačno zavrnilo njegov ugovor zastaranja, neosnovana. Borzno razsodišče se je postavilo v svojem izreku na stališče, da je šteti zastaralno dobo šele od 15. 5. 1935., ko je toženec, ki je pred borznim razsodiščem vtoževal od tožnika svoj zahtevek iz naslova provizije, zvedel za pravilno količino blaga, za katero je provizijo iztoževal. Iz podatkov borznega razsodišča opr. št. Pr 23/37 je razvidno, da toženec prej res ni mogel vedeti za pravo količino moke in je torej izvajanje borznega razsodišča v napadeni razsodbi k tedanjemu tožnikovu ugovoru zastaranja v skladu s predpisi o zastaranju. Torej tudi, če bi bilo tožniku dopustiti, da iz tega razloga napada sodbo borznega razsodišča, sodišče ne more pritrditi njegovi navedbi, da je borzno razsodišče napačno uporabilo pravni predpis o zastaranju.

Tožbeni zahtevek je bilo torej kot neutemeljen zavrniti.

Priziv

Prizivno sodišče usvaja v celoti pravilne razloge napadene sodbe, katerih tudi prizivna izvajanja ne morejo omajati. Zlasti izpodbijana sodba pravilno poudarja, da ni videti razloga, zakaj naj bi bila posebej dopustna ničnostna pritožba zoper razsod iz razlogov čl. 5. t. 2. uvod. zak. k cpp., če bi bila zaradi teh istih razlogov, ki so vsi prinudnega značaja, dopustna tudi tožba zbog neučinkljivosti v smislu t. 3. te zak. določbe. Ničnostna pritožba (in ne tožba) je po teh zakonskih določbah dopustna v bistvu zaradi kršitve predpisov formalne narave, ki ravno povzročijo, da je razsod borznega razsodišča ničen,

ker se ti formalnopravni predpisi niso upoštevali ali vsaj ne pravilno upoštevali. Tožba zbog neučinkljivosti pa je dopustna v bistvu le zaradi kršitve materialnopravnih predpisov, v kolikor so ti predpisi prinudnega značaja, torej taki, da jih mora sodišče brez ozira na voljo strank upoštevati (ius cogens). Zato je že pravilno podsodno naziranje, da tožba zbog neučinkljivosti iz razlogov čl. 5. t. 2. a, b in 2. uv. zak. k cpp. ni dopustna, ampak samo pritožba zbog ničnosti.

Iz obrazloženega že izhaja, da je tožba zbog neučinkljivosti na mestu tedaj, če so bili z odločbo razsodišča kršeni predpisi prinudnega prava (ius cogens). Kaj je prinudno pravo, je prva sodba pravilno obrazložila in priziv dejansko to isto ponavlja. Enako je pravilno podsodno naziranje, da predpisi o. d. z. o zastaranju, v kolikor prihajajo v tem primeru v poštev, niso prinudnega značaja. Res se po § 1502. o. d. z. zastaranju ni mogoče vnaprej odpovedati, katera določba je razumljiva že iz razloga, ker bi se sicer zastaranje pogodbno čisto izključilo, kar pa ni v interesu pravnega reda sploh in bi bile v tem dane možnosti zlorabe. Prav tako pa določa § 1501. o. d. z., da se na zastaranje brez ugovora strank ni ozirati. Od volje strank zavisí tedaj, ali zastaranje v že nastalem sporu ugovarjajo ali ne. Če stranke zastaranja sploh ne uveljavljajo, se nam ni mogoče ozirati in sodišče tozadevnih predpisov ne sme uradoma upoštevati. Priziv sam pa pravilno poudarja, da so prinudnega značaja le oni pravni predpisi, ki jih je v vsakem primeru, naj stranke to hočejo ali ne, uradoma upoštevati.

Nemerodajno je zato, ali je borzno razsodišče z ozirom na tožnikov ugovor zastaranja toženčevega zahtevka pred borznim razsodiščem predpise o zastaranju pravilno uporabilo ali ne, ko ti predpisi niso prinudnega značaja, zaradi česar tudi, če so bili kršeni, ali nepravilno uporabljeni, še ni dopustna tožba zbog neučinkljivosti razsoda.

Zato se tudi ni baviti z vprašanjem, ali je razsodišče tožnikov ugovor zastaranja pravilno in upravičeno zavrnilo, saj vse to tožniku — tudi če je bil ta ugovor res nepravilno in neupravičeno zavrnjen — ne more pomagati do uspeha.

Revizija

Stol sedmerice, odd. B, v Zagrebu je razsodil, da se reviziji (zoper sodbo apelacijskega sodišča) ne ugodi, in sicer:

Pobijana odločba razsodišča ljubljanske borze je odklonila toženčev (v takratni vlogi) ugovor zastaranja ter je smatrala, da je šteti začetek roka zastaranja od takrat, ko je tožnik zvedel tudi za višino zahtevka na proviziji iz komisijske pogodbe.

Tožba je proti temu uveljavljala razlog po čl. 5. t. 3. uv. zak. k cpp. Spodnji stopnji pa sta pravni položaj pravilno presodili: Ne gre za to, če je pobijana odločba pravo sploh pravilno uporabila, ampak gre za to, če je ustvarila tak položaj, ki se protivi prinudnemu pravu. Pravilno sta spodnji stopnji pokazali na to, da pravni položaj glede zastaranja in tudi glede zastaralne dobe ni povsem odtegnjen (naknadni) dispoziciji strank in tudi pravilno upoštevali določbo § 1501. o. d. z., katere vsebina ni procesualnopravnega značaja.

Pravilno je pobijana sodba tudi izrekla, da tožba zbog neučinkljivosti ni dopustna zaradi uveljavljanja formalnih kršitev in se je sklicevati na bistveno pravilno podsodno obrazložitev.

Politične vesti

Na Bledu se je pričela konferenca zunanjih ministrov Male antante. Ker so na dnevnem redu mnoga važna vprašanja, zlasti glede Madžarske, so prišli na Bled tudi vsi člani diplomatskega zbora iz Beograda.

Jugoslaviji pripada na tej konferenci Male antante važna posredovalna vloga v madžarskem vprašanju.

Nemški zastopniki so na zadnjih pogajanjih gladko odklonili ves vladni načrt za ureditev narodnostnega spora v češkoslovaški kot nezadosten in poudarili svojo razliko in nepopustljivost.

Lord Runciman je zato nenadno odpotoval v grad Rottenhaus, ki je last nemškega princa Hohenlohe, in se tam sestal s Henleinom. Ostal je z njim pri kosilu in se zvečer vrnil v Prago. Splošno sodijo, da so pogajanja dosegla višek in je nujno potrebno naglo posredovanje.

Če tudi Runcimanovo posredovanje ne bi uspelo, namerava baže Chamberlain sklicati mednarodno konferenco za ureditev spora. V inozemstvu je negativno stališče Nemcev presenetilo in posebno francoski listi obsojajo aroganten Kundtov odgovor in pa zavlačevalno taktiko.

Lord Halifax je obiskal svojega prednika Edena in se z njim posvetoval o nadaljnji ostrejši zunanji politiki Anglije, ker se je pričel, da je bila Edenova taktika edino pravilna.

Zaradi resnosti položaja je prekinil svoj dopust tudi angleški finančni minister Simon, ki je takoj po svojem prihodu imel daljše posvetovanje s Chamberlainom.

Poveljnik francoskega zrakoplovstva general Vuillemin je dospel v Nemčijo, kjer je bil slovesno sprejet, in nato iz Berlina odpotoval v Augsburg, da si ogleda manevre nemške vojske in obišče nemške letalske tvornice.

Predsednik italijanske vlade Benito Mussolini je včeraj obiskal otok Pantelero, ki zapira Sredozemsko srednjo ožino.

Novo špansko vlado je spet sestavil predsednik Negrin, ki je pridobil za vstop v vlado novega baskiškega zastopnika Hospitaleta in katalonskega komunista Regasa. Vlada je takoj izpustila generala Asensijsa, ki je bil v preiskavi zaradi padea Malage. Asensio je že prevzel nalogo, da ubrani ogroženi Almaden. S tem se je tudi popravil ugled prejšnjega predsednika Caballera.

General Franco je poslal v London svoj odgovor na angleški načrt za umik prostovoljcev. Odbor za nevmešavanje se zaradi tega sestane prihodnji teden.

Nacionalistična španska vlada zahteva, da nevtralnostni odbor upošteva njene rezerve in še enkrat prouči ves načrt sporazuma, če računa na sodelovanje Francove vlade.

Francija je pričela pogajanja z nacionalistično vlado iz Burgosa, ki jo bo zastopal irunski guverner.

Nacionalistične čete zmagovito prodirajo v Estremaduri in so dosegle že provinco Ciudad Real, 15 kilometrov pred Almadenom. Hudi boji pa so tudi na valencijski fronti in na katalonski meji, kjer so bile večje zračne bitke v škodo nacionalistov.

V Palestini so Arabci odvedli več železniških delavcev in zažgali nekaj vagonov. Bombni napadi se ponavljajo. V bližini Damaska je eksplodiralo veliko francosko municijsko skladišče.

V japonsko-angleških pogajanjih je japonska vlada zahtevala, da mora Anglija ustaviti vso svojo podporo kitajski vladi in sodelovati z Japonci za razboljševizacijo Kitajske.

Japonske ladje srdito bombardirajo kitajske utrbe pri Kiukiangu in so že izkrcali nekaj svojih čet, niso pa mogle dalje zaradi močnega odpora. Japonci so bombardirali Hankov, Kitajci pa Kiukiang in ceste v zaledju japonske vojske. Velik del prebivalstva je že odšel iz Hankova, ker je pri letalskih napadih poginilo že na tisoče ljudi.

Ameriški zunanji minister Cordell Hull je v svojem radijskem govoru ostro nastopil proti državam, ki so uvedle pravilo vojaškega reševanja mednarodnih sporov in vtiikanje v druge države. Posledica teh metod je po njegovem mnenju pustošenje, siromaštvo in lakota. Zedinjene ameriške države so zaradi pravne ureditve sveta pripravljene sodelovati z drugimi narodi. — Hullove izjave se razlagajo kot znamenje, da se je Unija v zadnjem trenutku zaradi vojne nevarnosti odločila opustiti dosedanje nevtralno stališče.

Madžarska vlada pripravlja že nekaj dni poseben proglas o oborožitvi in o uvedbi petletnega vojnega investicijskega načrta.

Denarstvo

Preobrat na borzih

Zaradi pomiritve v Franciji, ki ima zagotovljeno rezervo 10 milijard frankov, se je čutil nagel obrat na vseh deviznih trgih. Nakupi dolarjev in deloma tudi zlata so se ustavili. Blago se je celo ponujalo in je dolar v Curihi nazadoval od 4'36'87 na 4'36'50, v Parizu pa od 36'68'50 na 36'64. Funt se je v Curihi opomogel, deloma tudi frank. Zlati nakup je v Londonu dosegel 17. avgusta le 600 tisoč funtov. (Od 27. julija do slej pa 25'6 milijonov funtov ali 6 milijard din.)

Tečaji državnih papirjev

Na beograjski borzi so notirali sredi tedna: vojna škoda nespremenjena na 484,50—484, 7% ni Blair je s 94,25—94 padel v povpraševanju samo za 25 stotink, 8% ni Blair in Seligman pa sta ostala nespremenjena na 99—98,50, odn. 99, delnice Narodne banke po 7300—7280 in Privilegirane agr. banke po 235—233 so se dvignile le neznatno v ponudbi.

Nemška klirinška marka je padla v enem dnevu za več ko 4 enote, to je od 1.449,96 na 1.445,78. Več ko pol leta se je držala RM na 145 in celo nad 155. Pričakovati je, da se bo povečal tudi naš izvoz v Nemčijo.

Narodna banka je izplačala v bolgarskem kliringu nakazila do št. 4330 od 25. maja, italijanskem po novem računu do št. 15.580 od 16. aprila, v poljskem do konca marca.

Na berlinski efektini borzi so znova padli tečaji industrijskih in bančnih papirjev, deloma tudi za 5%. Pritisk blaga so povzročile velike nearijske prodaje, ki se nadaljujejo kljub večji stabilnosti mednarodnega položaja.

O devizni kontroli in razvrednotenju franka je predsednik Dalaider izjavil, da vlada ne namerava uporabiti takih ukrepov. Nastopil je ostro zoper rastoče skrivanje zlata.

Italijanska industrijska podjetja so investirala v Abesiniji doslej 135,5 milijona lir. Od te vsote odpade na bombaž 35, rudarstvo 20, les 20, cement 20, živinorejo 15, energije 10, oljne plode 5, kože 3 milijone lir.

Posojilo Zedinjenih držav Argentini se je sredi podpisovanja ustavilo, ker so razmere na denarnem trgu zdaj neugodne. Posojilo znaša 25 milijonov dolarjev.

V Nemčiji je izšel ukaz o ureditvi starih gospodarskih dolgov. Razdolžitve se bo izvedla brez znižanja.

»Službeni lista«

dravske banovine z dne 17. avgusta objavlja: Uredbo o dodatnem zapisniku k konvenciji o trgovini in plovi s Turčijo — Pravilnik o izvrševanju uredbe o melioracijskem skladu — Pravilnik o upravljanju melioracijskega sklada — Ratifikacijo Nove Zelandije za konvencijo glede kmetijskih delavcev in razne objave in razglase.

Ustanovitev nove dvorazredne trgovske šole v Ljubljani

Minister za trgovino in industrijo je odobril ustanovitev privatne dvorazredne trgovske šole Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani s pravico javnosti. Nova šola bo otvorena že septembra t. l. Podrobnejše podatke glede pogojev za vpis in sprejem bo Zbornica TOI objavila pravočasno.

Obvestilo

Na državni trgovski akademiji v Ljubljani se bodo vršili popravni, razredni in dopolnilni izpiti od 25. avgusta do 31. avgusta po sporedu, ki je razglašen na uradni deski. Prijave za vpis v I. razred sprejema direktor od 22. do 27. avgusta med 9. in 12. uro. Vpis v vse razrede se bo vršil 1., 2. in 3. septembra od 9. do 12. ure. Podrobnosti na uradni deski.

Naredba o odpiranju in zapiranju trgovin

Prečiščeno besedilo naredbe

(Nadaljevanje.)

B. Ob nedeljah in praznikih

Trgovinske in obrtne obratovalnice.

Clen 24. — Vse trgovinske in obrtne obratovalnice morajo ostati ob nedeljah ves dan zaprte, kolikor niso v naslednjem dovoljene izjeme.

Clen 25. — Ob nedeljah smejo biti odprte in obratovati:

a) največ dve uri dopoldne:

vse trgovinske in obrtne obratovalnice v ostalih krajih, izvenšči v Ljubljani, Celju, Mariboru, Ptuj, Trbovljah, Jesenicah s Koroško Belo in Slovenskim Javornikom in v Kranju.

Obratovalnice se morajo zapirati pozimi najkasneje ob 11. uri, poleti pa najkasneje ob 10. uri.

Točna določitev časa se prepušča občupravnemu oblastvu 1. stopnje po zaslusanju občinske uprave ter krajevnih delodajalskih in deljemalskih organizacij.

b) ob nedeljah dopoldne:

1. podjetja za natovarjanje in raztovarjanje blaga na železniških postajah in v večjih pristaniščih ter podjetja za prevažanje blaga z vozovi ali čolni;

2. prodajalnice pekarskih izdelkov;

3. prodajalnice svežega in prekajenega mesa ter klobas od 5½ do 9½ ure, vendar velja to v Ljubljani, Jesenicah, Slov. Javorniku, Koroški Beli, Trzinu, Trbovljah in v Mariboru le za čas od 1. maja do 30. septembra. Če sta nedelja in praznik zapored, se dela drugi dan do 9½ ure;

4. obratovalnice z življenjskimi potrebščinami (Clen 38.): one, ki prodajajo tudi drugo blago, morajo biti zaprte;

5. prodajalnice mleka in mlečnih izdelkov;

6. cvetličarne;

7. brivske, frizerske in obrtne obratovalnice za negovanje telesa, izvenšči v Ljubljani, Mariboru in Celju.

c) ob nedeljah ves delovni čas:

1. slaščičarske prodajalnice ter samostalne male prodajalnice monopoliziranih predmetov;

2. fotografske obratovalnice in obratovalnice za pogrebno opremo, ki se ne bavijo s prodajanjem drugega blaga. V krajih, kjer ni obratovalnice za pogrebno opremo, se smejo odpreti v sili izjemoma tudi druge obratovalnice, če je treba oddati potrebno pogrebno opremo;

3. obratovalnice, ki se bavijo izključno s prodajo novin, revij in časopisov;

4. zgolj barake in stojnice pri cerkvah za prodajo slik in drugih nabožnih predmetov, knjig, igrač, alve, sladolede, medicinskih izdelkov in kruha ob cerkvenih slavnostih, praznikih in drugih verskih praznikih, ko se zbirajo v izrednem številu ljudje iz daljne okolice.

V vseh, trgih in mestih z največ 5000 prebivalci je dovoljeno, da so ob teh dneh odprte vse trgovinske in obrtne obratovalnice;

5. vse trgovinske in obrtne obratovalnice;

a) poslednjo nedeljo pred božičem in

b) če je praznik, ko morajo biti obratovalnice zaprte ves dan, na soboto ali ponedeljek,

c) če se ob teh dneh obratovalnice seli,

č) ob višji sili,

d) prevažanje stvari z vozovi, če se po krajevnih običajih stanovalci selijo in je nedelja na poslednja dva dneva ali na prve dni v mesecu.

e) ob nedeljah neomejeno:

delo ob natovarjanju in raztovarjanju blaga pri železnicah ali

v rečnih pristaniščih in prevažanje blaga z vozovi ali čolni, kolikor bi določali železniški in ladijski predpisi tako delo ob izrednem času ali bi ga odredili kot izjemen ukrep.

Clen 26. — Grafična podjetja za tiskanje dnevnih listov smejo biti po potrebi ob nedeljah odprta in obratovati največ 6 ur po posebni odobritvi pristojnega občupravnega oblastva 1. stopnje.

Clen 27. — Ob državnih praznikih mora počivati delo v trgovinskih in obrtnih obratovalnicah:

a) ves dan:

1. na rojstni dan Nj. Vel. kralja (6. septembra),

2. na dan zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev (1. decembra);

b) v času med slovesno službo božje, a največ dve uri:

1. na Vidov nad (28. junija),

2. na dan slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda (5. julija).

Točni čas odpiranja in zapiranja obratovalnic v času, ko se običajno opravlja služba božja, določi za vsak kraj pristojno občupravno oblastvo 1. stopnje.

Clen 28. — Prav tako morajo biti trgovinske in obrtne obratovalnice, kolikor ni v naslednjem določeno drugače, zaprte:

a) ves dan:

1. na Novega leta dan (1. jan.),

2. na dan sv. Treh kraljev (6. januarja),

3. na Telovo,

4. na dan Vseh svetnikov (1. novembra),

5. na božični dan (25. decembra),

Seznam sadnih kontrolorjev

Banova odredba z dne 11. avgusta odreja v zvezi z uredbo o kontroli sadja in sadnih predelkih, namenjenih izvozu, da se po dosedanjem vrstnem redu postavijo za kontrolorje sadja in sadnih predelkov, namenjenih izvozu, za čas izvozne sezone, in sicer:

1. Ing. Dolinar Janko, banovinski hmeljski nadzornik v Celju,

2. Kocuvan Franc, v. d. sreskega kmetijskega referenta v Celju,

3. Jelen Anton, drevesničar v St. Ilju pri Velenju,

4. Stropnik Ivan, v. d. sreskega kmetijskega referenta v Slovenjem Gradcu,

5. Martelane Karel, sreski kmetijski referent v Dravogradu,

6. Ing. Adamič Franc, honorarni uradnik na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru,

7. Ing. Ferline Pavel, ravnatelj banov. vinarskega in sadjarskega zavoda v Mariboru,

8. Filipič Ludvik, sreski kmetijski referent v Mariboru, levi breg,

9. Tkave Rudolf, posestnik v St. Ilju v Slovenskih goricah,

10. Zupanc Martin, sreski kmetijski referent v Mariboru, desni breg,

11. Ing. Judež Miško, honorarni uradnik na banov. vinarskem in sadjarskem zavodu v Mariboru,

12. Cimerman Martin, kmet. ref. v Celju,

13. Zupan Ivan, sreski kmet. ref. v Laškem,

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snaži obleke. Klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Tako dober tek vzbuja

naravna Rogaška slatina, da so se po zgodovinskih podatkih prebivalci okolice za časa lakote v 30letni vojni izogibali, piti to vodo, ker jim je povzročila prevelik tek.

Zunanja trgovina

Premije za sadni izvoz

»Prizad« je objavil pogoje o premijah za izvoz svežih jabolk, češpelj in grozdja v Nemčijo. Kontrola se bo pričela 25. avgusta. Za premije so določeni sledeči pogoji:

1. izvoznik se mora obvezati, da ne bo prodajal v Nemčijo blaga pod ceno, ki jo določi Prizad;

2. da ne bo priznal kupcem nikakih popustov, razen arbitražno ali sodno izrečenih, in da bo vse pritožbe druge stranke javljal državnim izvoznim družbi;

3. da prizna Prizadu pravico izterjave svojih računov in s tem kontrolo nad dejansko prodajno ceno.

Poleg tega je Prizad sklenil, da od 25. avgusta dalje prevzame vse dolgeve za v Nemčijo poslana jabolka, češpelje in grozdje. Cene bo družba nadzorovala s pomočjo prijav o pošiljavi, prepisov računa in pobranih vsot. Prodajalec prejme znesek takoj v nemških markah. Da ne bo to posredovanje oviralo kredita izvoznikov, se smejo računi prepuščati Prizadu v korist upnikov in v kliring.

Izvozniki morajo vsako prodajo v 24 urah javiti Prizadu, sadnemu odseku, in navesti v prijavi trdko in nje sedež ter vrsto in količino blaga, ceno in kraj oddaje, pa tudi plačilne pogoje. Poslati morajo takoj tudi kopijo vsakega računa. Od 25. avgusta dalje se mora na vsakem računu za to sadje v prometu z Nemčijo zapisati klavzula, da je račun plačljiv Privilegirani izvozni družbi, sadnemu odseku.

Mednarodna trgovinska konferenca se sestane od 5. do 9. septembra v Varšavi.

Naši carinski dohodki v prvih 10 dneh avgusta so bili 25.820.035 din in so doslej že za 39 milijonov večji kakor za isti čas v lanskem računskem letu.

Zedinjene ameriške države so prepovedale uvoz živali iz Jugoslavije, in sicer uvoz mesa in izdelkov od prašičev in prežvekovalcev. Za perutnino veljajo strožji novi predpisi. Odklonjeno blago se mora izvoziti nazaj v 48 urah, sicer se uniči uradoma.

Romunija bo imela za izvoz 210 tisoč vagonov pšenice (lani 90 tisoč), 34 (20) ječmena, 26 (30) tisoč vagonov rži, koruze pa bo imela

Perilo je hitro oprano

če vzameš vedno

SCHICHTOVO

TERPENTINOVNO MILO

...in za namakanje žensko hvalo

manj ko zadnjih pet let in zato misli prepovedati izvoz.

Nemškim tvrdkam je minister za finance zopet dovolil, da smejo vlagati ponudbe na licitacijah drž. dobav v markah namesto v dinarjih.

Nakupni ameriški koncern 120 veleblagovnic bo postavil na prskem jesenskem velesejmu svojo pisarno za uvoz v USA.

Proizvodnja aluminija je bila lani za 75% večja ko leta 1929.; najbolj je narasla v Nemčiji, Rusiji in Japonski, ki sta pridela 45 oz. 10⁵ tisoč ton. Tudi drugod je bila ukoriščena vsa kapaciteta in ni bilo za prodajo nikakih težav, ker je ves izdelek uporabila vojna industrija.

Japonski izvoz tobaka v Nemčijo je narasel. V svo Evropo bo letos uvozila Japonska za 6 (lani 2²⁵) milijonov jenov tobaka.

Proizvodnja nafte je dosegla letos v 1. polletju le 9773 milijona barel (lani 8 mil. več). Zmanjšala se je proizvodnja v USA in Mehiki, v kateri je padla od 237 na 187 milijona barel.

Poraba gumija v USA je znašala julija 32 tisoč 200 ton v primeri z 31600 tonami v juniju. Konec julija je znašala celotna zaloga 284 tisoč 900 ton, kar je za 700 ton manj kakor junija. V celoti je na ladjah na poti v USA 40.000 ton gumija, v primeri z 32.100 ton v prošlem mesecu.

Zaradi pomanjkanja stavbenega lesa je izdala nemška vlada poziv stavbenim tvrdkam za večje varčevanje.

Lesne cene na ljubljanski borzi

Smreka, jelka:	Franko vagon nakl. postaja za m ³	
	od	do
Hlodi I., II., monte . . .	120'—	145'—
Brzjavni drogovi . . .	130'—	170'—
Bordonalni merkantilni . . .	160'—	180'—
Filerji do 5/8" . . .	170'—	190'—
Trami ostalih dimenzij . . .	160'—	190'—
Skorete, konične, od 16 cm naprej . . .	350'—	400'—
Skorete, paralelne, od 16 cm naprej . . .	420'—	450'—
Skorete, podmerne, od 10—15 cm . . .	330'—	360'—
Deske-plohi, kon., od 16 cm naprej . . .	310'—	330'—
Deske-plohi, par., od 16 cm naprej . . .	340'—	370'—
Brusni les za celulozo . . .	120'—	140'—
Kratice za 100 kg . . .	42'—	52'—

Bukev:	
Hlodi od 30 cm naprej, I., II., . . .	100'— 130'—
Hlodi za furnir, čisti, od 40 cm naprej . . .	200'— 230'—
Deske-plohi, naravni, neobrobjeni, monte . . .	260'— 300'—
Deske-plohi, naravni, ostrorobi, I., II., . . .	430'— 480'—
Deske-plohi, parjeni, neobrobjeni, monte . . .	320'— 380'—
Deske-plohi, parjeni, ostrorobi, I., II., . . .	520'— 660'—

Hrast:	
Hlodi I., II., premera od 30 cm naprej . . .	180'— 350'—
Bordonalni . . .	800'— 900'—
Deske-plohi, boules . . .	850'— 950'—
Deske-plohi, neobrobjeni, I. in II., . . .	730'— 800'—
Frizi I./II., širine 5, 6 in 7 cm . . .	760'— 800'—
Frizi I./II., širine od 8 cm do 12 cm naprej . . .	850'— 950'—

Oreh:	
Plohi, neparjeni, neobrobjeni I., II., . . .	810'— 940'—
Plohi, parjeni, neobrobjeni, I., II., . . .	950'— 1100'—

Brest:	
Plohi neobrobjeni I., II., . . .	400'— 450'—

Javor:	
Plohi neobrobjeni I., II., . . .	500'— 600'—

Jesen:	
Plohi neobrobjeni I., II., . . .	750'— 890'—

Lipa:	
Plohi neobrobjeni I., II., . . .	400'— 520'—

Parketi	
hrastovi, za m ² . . .	58'— 68'—
bukovi, za m ² . . .	35'— 45'—

Železn. pragi 2'60 m 14x24	
hrastovi, za 1 komad . . .	35'— 43'—
bukovi, za 1 komad . . .	21'— 25'—

Drva	
bukova, za 100 kg . . .	11'— 14'—
hrastova, za 100 kg . . .	9'— 12'—

Oglje	
bukovo, za 100 kg . . .	44'— 53'—
»canella«, za 100 kg . . .	50'— 56'—

Lesni strokovni odbor

V torek in sredo je bil v Beogradu sestanek Lesnega odbora, ki je razpravljal o možnostih, da bi se povečal naš izvoz na inozemsko tržišče, posebej pa še da se uredi izvoz v Nemčijo in Madžarsko. To bi bilo mogoče, če bi se Narodna banka odrekla svoji pravici do odkupa 20% deviz. Zaradi te razlike so naši izvozniki na vseh zapadnih tržiščih v velikih težavah. Uredila naj bi se tudi razna tehnična vprašanja.

Mešani jugoslovansko-nemški lesni odbor pa se sestane 22. t.m. v Crikvenici in bo obravnaval nemške predloge za znižanje cen.

Doma in po svetu

Knezu namestniku Pavlu name-rava romunska vlada poslati kot darilo zbirko dokumentov o naši dinastiji. Zbirko je sestavil profesor Jorga.

Umrli je II. podstarešina Zveze Sokolov senator Jurij Paunković, ki je bil tudi predsednik Zveze za-

varovalnic Jugoslavije. Pred petimi dnevi je bil na Dunaju operiran na želodcu. Star je bil 64 let. Truplo bodo prepeljali v Beograd.

Monsignor Andrej Hlinka, vodja slovaške stranke, je umrl predvečernim v Ružemberku v starosti 74 let. Njegove zasluge so največje za ohranitev Slovkov nasproti madžarskemu pritisku pred vojno. Zaradi svoje odločnosti je bil tudi zaprt in je v ječi prevedel sveto pismo stare zaveze. Spomniti leta 1918. je podpisal svetomartinsko deklaracijo za združitev s Češko. V Českoslovaški je njegova stranka sodelovala do l. 1929. v vladni koaliciiji. Letos je postrl svojo opozicijo proti vladi in zahteval izvedbo pittsburskega protokola. Bil je eden največjih slovanskih politikov. Njegov naslednik bo baje poslanec Sidor.

Pogreb slovaškega vodje mons. Hlinka bo v nedeljo v Ružemberku, kjer se vrše velike priprave za sprejem tučev. Poročajo, da se udeležijo pogreba tudi hrvaški vojda dr. Maček.

Zaradi jesenskega velesejma bo prehod skozi Lattermannov drevo-red od spodnjega dela otroškega igrišča mimo velesejskih paviljonov proti pivovarni Union zaprt od 22. avgusta do 17. septembra.

Klub neodvisnih slovanskih umetnikov v Ljubljani priredi na jesenskem velesejmu od 1. do 12. septembra svojo umetnostno razstavo. Sodelujejo akademski slikarji Stane Kregar, Franc Mihelič, Zoran Didek, Maksim Sedej, Zoran Mušič, Marij Pregelj, Miklavž Omersa in akademski kiparji Niko Pirnat, Zdenko Kalin, Karel Putrich in Franc Smrdur.

Za ureditev telefonskega omrežja je najelo pošto ministristvo pri PH 100 milijonov din.

Čehov in Slovkov je v Jugoslaviji 125 tisoč duš, od tega največ v donavski in savski banovini (65 in 42 tisoč). V Sloveniji živi 3000 Českoslovakov.

V Split so dospeli italijanski trgovci iz Ancone kot gostje splitske zbornice, da se pogovore o večjih trgovskih stikih.

Českoslovaški poslanik v Beogradu dr. Lipa je prisostvoval seji skupne gospodarske zbornice v Beogradu in poudaril vedno večji pomen in uspeh teh zbornic.

Izšel je pravilnik o pregledu klavne živine, ki odreja, da morajo vsi večji kraji imeti higienično urejene javne klavnice in mesnice. Pravilnik ureja tudi prodajo perutnine in rib.

V vasi Kukuljevo pri Prizrenu je požar uničil 60 hiš.

Ameriški letalec Lindbergh je odpotoval preko Varšave z letalom v Moskvo, kjer se bo udeležil letalskega kongresa.

Radio Ljubljana

Sobota dne 20. avgusta. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Napovedi — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Pogovori s poslušalci — 19.00: Napovedi, poročila —

19.30: Nac. ura: Slovenska ljudska šola za časa Napoleonove Ilirije (Viktor Pirnat) — 19.50: Pregled sporeda — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: VIII. večer muzi-komedijantov — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja 21. avgusta. 8.00: Kvar-tet mandolin — 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve — 9.45: Verski govor (g. prior Valerijan Učak) — 10.00: Prenos promenadnega koncerta iz Rogaske Slatine — 11.30: Otroška ura — 12.00: Plošče — 13.00: Napovedi — 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 17.00: Kmet. ura: Kako ohranimo zdravje plemenski molzni živini (dr. Kocjan Leon) — 17.30: Koncert lahke glasbe. Sodelujeta: Janko Praprotnik (harmonika) in Radijski orkester — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura: Premog v Jugoslaviji (R. Despič) — 19.50: Plošče — 20.30: Prenos promenadnega koncerta iz Rogaske Slatine — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Ponedeljek 22. avgusta. 12.00: Godba na pihala (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Radijski orkester — 14.00: Napovedi — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura: Samostanske novele starih srbskih vladarjev (dr. A. Solovljev) — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Veseli napevi (plošče) — 20.10: Narodopisni pomen božjih poti (g. Boris Orel) — 20.30: Violinski koncert: g. prof. Artur Michl, pri klavirju g. prof. Mirca Sancinova: Beethoven, Michl, Purcell — 21.20: Plošče — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

A. Šarabon LJUBLJANA

Uvoz kolonijalne robe

Veletrgovina s špecerijo

Veleprazarna za kavo

Mlini za dišave

Glavna zaloga rudni-skih vod

Brzjavni naslov:

ŠARABON LJUBLJANA

Telefon št. 26-66

Ustanovljeno leta 1886

V okviru naše velike reklamne akcije za Jugoslavijo, razpošiljamo v prihodnjih 4 tednih naše originalne „Goldmichel“-garniture, sestojee iz 1 polnilnega peresa „Goldmichel“ s 25-letnim jamstvom in 1 modernega patentiranega svinčnika pri odvzemu: 1 garniture din 58'— 3 garnitur „ 150'— za trgovce in slično pri odvzemu: 6 garnitur din 260'— 12 „ „ 480'—

Izkoristite ugodno priliko, kajti z gornjimi cenami so kriti komaj stroški, kakor carina, luksuzni in prometni davek, ovojni, razpošiljateljni in slični stroški. — Pošiljke se dostavljajo promptno po povzetju. — Pri naročilu blagovillte navesti, ali naj bo pisava tanka, srednja ali široka

Jugosl. gen. zastopstvo: „Goldmichelengels“, Maribor Poštni predal št. 91

Splošna trgovska d.o.o.

St. Vid nad Ljubljano št. 91 Ljubljana, Tyrševa cesta 33 (Javna skladišča)

Kolesa, motorji, šivalni stroji najboljših znamk po najnižjih cenah.

Na debelo! Na drobno! Zahtevajte ponudbe!

Delajte za napredek trgovskih organizacij!

LIPSKI JESENSKI SEJEM 1938

Začetek: 28. avgusta

60% popusta na nemških železnih, znatni popusti v drugih državah

VSA POJASNILA DAJEJO: Zvanični biro lajpckihog sajma, BEOGRAD, Knez Mihajlova 33/L

In častni zastopniki: Ing. G. TUNNIES, LJUBLJANA, Tyrševa cesta 33. Telefon 27-62

in

JOS. BEZJAK, MARIBOR, Gosposka ulica 25. Telefon 20-97

Trgovci!

PREŠITE ODEJE

nabavite najceneje pri industriji odej

F. Dobovičnik • Celje

MESTO TAJNIKA

razpisujo

„Zveza trgovskih združenj“

za dravsko banovino v Ljubljani Gregorčičeva 27. — Prosilec mora biti naš državljan, Slovenec, z odgovarjajočo visokošolsko juridično ali trgovsko izobrazbo. Znati mora perfektno slovensko stenografijo, potrebna pa je poleg smisla za organizacijo in zanimanja za gospodarska vprašanja sploh, tudi primerna govorna spretnost. Ponudbe je nasloviti na gornji naslov. Vsaka protekcija brezuspešna in v naprej odklonjena.

LJUDSKA POSOJILNICA

V LJUBLJANI

reg. zadr. z neom. zavezo

Ljubljana, Miklošičeva c. 6

v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodnejše

Nove in stare vloge,

ki so v celoti vsak čas razpoložljive,

obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%

Kmetska posojilnica

ljubljanske okolice, reg. zadr. z neom. zav. v Ljubljani, Tyrševa c. 18.

Nove vloge

vsak čas razpoložljive obrestuje po 4%

vloge proti odpovedi po 5%

Za vse vloge nudi popolno varnost * Otvarja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle * Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod!

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi poizredno nizkih cenah: Salda-konta, štraco,

journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knji-

žice, risalne bloke itd.